

Ministeren

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

30. marts 2023

Til udvalgets orientering fremsendes hermed mit talepapir fra det åbne samråd i Uddannelses- og Forskningsudvalget tirsdag den 21. marts 2023 vedr. 1-årige kandidatuddannelser.

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
ufm@ufm.dk
www.ufm.dk

Med venlig hilsen

CVR-nr. 1680 5408

Christina Egelund

DET TALTE ORD GÆLDER

Samrådsspørgsmål C

Vil ministeren redegøre for, hvordan og hvorfor regeringen ønsker at omlægge halvdelen af alle kandidatuddannelser til 1-årige kandidatuddannelser?

Samrådsspørgsmål D

Vil ministeren redegøre for, hvilken effekt omlægningen af halvdelen af kandidatuddannelserne til 1-årige kandidatuddannelser forventes at have for den enkeltes jobperspektiver og for samfundsøkonomien?

Samrådsspørgsmål E

Vil ministeren redegøre for, hvilken effekt omlægningen af halvdelen af kandidatuddannelserne til 1-årige kandidatuddannelser forventes at have for de studerendes trivsel og for udfordringerne med ensomhed?

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Samrådsspørgsmål F

Vil ministeren redegøre for, hvilken effekt omlægningen af halvdelen af kandidatuddannelserne til 1-årige kandidatuddannelser forventes at have for de studerendes samlede studietid (undervisningstimer, forberedelsestid m.v.) i løbet af kandidatuddannelsen i forhold til i dag?

Indledning

- Det er jo sådan, at regeringen offentliggjorde den 2. marts udspillet "Forberedt på fremtiden I". I det "et" ligger jo selvfølgelig, at det annoncerer, at så kommer der jo sikkert også noget, der hedder to og tre osv.
- Og det er jo fordi, at det er det første udspil i en stribe udspil, som alle sammen tager hånd om at løse de uløste problemer, som er forskellige steder i uddannelsessystemet.
- Det første konkrete forslag i det nye reformprogram er vores udspil til at skabe nye og mere fleksible universitetsveje.
- Og det er jo så det udspil, vi skal drøfte i dag.

*[Svar på **spørgsmål C** – hvorfor ønsker regeringen at omlægge halvdelen af alle kandidatuddannelser til 1-årige kandidatuddannelser?]*

- Jeg vil gerne indlede med at svare på spørgsmål C, hvor der spørges til, "hvordan og hvorfor regeringen ønsker at omlægge halvdelen af alle kandidatuddannelser til 1-årige kandidatuddannelser".

- Her vil jeg gerne starte med at slå fast, at regeringens udspil langt fra kun handler om at omlægge en række af kandidatuddannelserne til 1 ¼ studieår.
- Det hænger jo selvfølgelig sammen med det, der også blev sagt indledningsvist. Næmlig, at da man stillede de her samrådsspørgsmål, kendte man ikke regeringens samlede udspil, dvs. de elementer som ligger udover det her med at forkorte nogle kandidatuddannelser.
- Vi foreslår et nyt og mere fleksibelt universitetslandskab, hvor de studerende fremover vil kunne gå forskellige veje – både når det handler om længde, specialisering og om tilrettelæggelse.
- Og hvor der vil være bedre mulighed for at vende tilbage og bygge videre på sin kandidatuddannelse eller at skifte spor.
- Og det gør vi, fordi vi tror på, at det vil være til gavn for den enkelte studerende, som i højere grad kan vælge den vej, der passer bedst til vedkommendes egne konkrete ønsker og behov.
- Og vi gør også det her fordi, det vil være til gavn for samfundet, når arbejdsgiverne fremover vil rekruttere kandidater med mere forskelligartede profiler, som undervejs i arbejdslivet kan specialisere sig dybere.
- Vi ved, at antallet af kandidater, der skal ud på det private arbejdsmarked, ventes at blive mere end fordoblet frem mod 2030, og at kandidaterne i fremtiden skal varetage en bredere vifte af jobs.
- Vi ved også, at mange kandidater i dag oplever overgangen fra uddannelse til arbejdsmarkedet som svær og savner feedback undervejs på uddannelsen.
- Det siger mig, at uddannelsens længde ikke i sig selv gør en god uddannelse. Vi skal også se på indholdet, tilrettelæggelsen, og hvordan vi kan få flere til at uddanne sig løbende gennem hele arbejdslivet.
- De nye kandidatuddannelser på 1 ¼ studieår vil få et tydeligere arbejdsmarkedssigte og en høj kvalitet i form af flere ugentlige undervisningstimer og mere vejledning. De får også en række nye og bedre muligheder for at videreuddanne sig igennem arbejdslivet.
- Det tror jeg personligt, at mange studerende vil synes er attraktivt.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

[Hvordan ønsker regeringen at omlægge halvdelen af alle kandidatuddannelser?]

- Når det kommer til spørgsmålet om 'hvordan', så er det vigtigt, at slå fast, at der er mange detaljer i universitsreformen, som vi ikke har mejslet i granit på forhånd. Og det er der en meget bevidst, og synes jeg, god grund til.
- Fordi selvfølgelig skal vi ikke fra politisk hold beslutte, hvilke nye uddannelser, der skal udvikles, hvordan de skal indrettes, og hvordan de eksisterende kandidatuddannelser skal tilpasses.
- Det mener jeg simpelthen ikke, at man politisk har kompetencer til.
- De beslutninger skal i høj grad træffes af dem, som kender uddannelserne bedst: Nemlig universiteterne. Og så skal de studerende selvfølgelig inddrages og erhvervslivet skal også inddrages.
- Derfor lægger vi op til at nedsætte et kandidatudvalg, som får til opgave at udarbejde et konkret oplæg til, hvordan det nye kandidatlandskab så skal se ud.
- Med andre ord: Vi sætter rammerne og sikrer betydelige investeringer i universitetsuddannelserne, mens dem, som kender uddannelserne bedst, skal udvikle selve de nye kandidatuddannelser indholdsmæssigt.
- Jeg er også meget bevidst om, at udvikling og implementering er vigtig for reformens succes.
- Derfor foreslår vi at afsætte midler til at få reformen godt fra start. Blandt andet til udvikling af de nye uddannelser, et nyt koordineret optagelsessystem til de nye kandidatuddannelser og en styrket vejledningsindsats for de studerende.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

*[Svar på **samrådsspørgsmål D** – effekt af omlægningen for den enkeltes jobperspektiver]*

- I forhold til samrådsspørgsmål D om jobperspektiverne for dem, som tager en ny kandidatuddannelse på 1¼ studieår, så er det netop vores ambition med reformen, at der skal være et tydeligere jobperspektiv for flere.
- Når mange flere unge i dag tager en kandidatuddannelse og en stor del af dem skal finde job på det private arbejdsmarked, så vil der være forskellige krav til, hvad man skal kunne som universitetsuddannet.
- Med nye kandidatuddannelser på 1¼ studieår, er det ambitionen, at flere studerende får en god forståelse for og kontakt til arbejdsmarkedet undervejs i uddannelsen. Altså, at man får en vekselvirkning. Det kan bidrage til at lette overgangen til arbejdsmarkedet.

- Vi ønsker også, at langt flere skal tage deres kandidatuddannelse samtidig med, at de er i beskæftigelse på den såkaldte erhvervskandidatordning.
- Det giver samlet set de studerende mulighed for at knytte et arbejdsliv tæt sammen med studierne. Og det kan samtidig give virksomhederne et indgående kendskab til nyeste viden inden for et givent område.
- For at sikre udbredelsen af ordningen vil vi sammen med universiteter og erhvervsliv etablere et nyt kandidatpartnerskab.
- Partnerskabet skal understøtte ambitionen om, at mange flere skal tage en fleksibel erhvervskandidatuddannelse blandt andet på de områder, hvor der er behov for flere engelsksprogede uddannelser.

[Effekt af omlægningen for samfundsøkonomien]

- Og hvad angår reformens betydning for samfundsøkonomien, så vil jeg gerne starte med at slå fast, at regeringen tror på, at reformen – som Reformkommissionen jo også har peget på – har potentialet til at gøre Danmark til et stærkere og rigere samfund.
- Både fordi vi skaber nye og mere fleksible universitetsveje med gode muligheder for at vende tilbage og bygge på. Men også fordi vi foreslår at investere betydeligt i kvaliteten af uddannelserne.
- Vi foreslår også, at dem, der kender uddannelserne, og dem, der skal gøre brug af dem i fremtiden, involveres tæt i udviklingen af dem. Og det hænger jo sammen med, at vi ved, at det er afgørende for en vellykket implementering og dermed reformens potentiale for at løfte velstanden.
- Så pågår der en fagøkonomisk diskussion om udspilletts effekter på produktivitet og velstand.
- Jeg har også noteret mig, at det er svært at regne på reformens samlede langsigtede effekter, og at det hænger sammen med, at det er en stor reform med mange tiltag, som man ikke har prøvet før i Danmark.
- Jeg er ikke tilhænger af til gengæld, at vi kun kan lave større forandringer i samfundet, hvis vi på forhånd kan regne os frem til, hvad det betyder præcis ned i allermindste detalje.
- På den måde begrænser vi os til kun at lave justeringer, som vi kender, eller som vi har lavet før. Og på den måde får vi potentielt ikke taget hånd om nogle af de store uløste samfundsproblemer.

[Svar på samrådsspørgsmål E –effekt af omlægningen for de studerendes trivsel og ensomhed]

- I forhold til spørgsmål D spørges der ind til reformens betydning for de studerendes trivsel og ensomhed. Og det vil jeg selvfølgelig også gerne knytte nogle ord til.
- For vi ser i de her år desværre en tendens til, at flere unge i perioder er pressede på deres trivsel. Det gælder både i Danmark, og det gælder internationalt.
- Og derfor er det også min holdning, at der er behov for et bredere perspektiv, når vi taler børn og unges trivsel.
- Det handler ikke bare om uddannelsessystemet – altså også om uddannelsessystemet – men det er en kompleks problemstilling, som der skal ses i sammenhæng med mange forskellige dimensioner af det moderne liv og de rammer, vi har for at leve i dag.
- Når det er sagt, så kan vi se, at hver sjette kandidatstuderende føler sig ensom og fire ud af ti savner feedback fra deres underviser.
- Det, synes jeg, harmonerer dårligt med, at så mange har op til 30 timers selvstudie hver uge.
- Derfor foreslår vi som led i reformen at investere i flere timer, mere undervisning på mindre hold og mere vejledning og mere feedback.
- Kortere kandidatuddannelser vil ikke i sig selv mindske ensomheden.
- Men jeg mener, at det er rimeligt at antage, at når regeringen – som en del af reformen – investerer i flere timer og mere undervisning på mindre hold, og dermed begrænser mængden af selvstudie, så kan det potentielt have en positiv betydning for de studerendes ensomhed.
- Det større arbejdsmarkedsfokus på de nye kandidatuddannelser på 1¼ studieår kan også være med til at give de studerende mere vished omkring, hvad de kan bruge deres uddannelse til.
- I dag er det sådan, at 42 procent af de nyuddannede kandidater oplever, at overgangen fra uddannelse til arbejdsmarked er svær.
- Og der vil jeg gerne tilføje, at det jo ikke er et unikt fænomen på universiteterne. Det ser vi også på andre uddannelser, men det, mener jeg

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

ikke, er et argument for, at man ikke også skal tage hånd om det på universiteterne.

- Vi ved, at uddannelsesglæde, motivation og trivsel er større, hvis man kan se meningen med det, man lærer.
- Derfor mener jeg også, at det kan være med til at styrke de studerendes overgang til arbejdsmarkedet og deres trivsel, at de nye kandidatuddannelser får et klart arbejdsmarkedssigte og en tydeligere kobling til erhvervslivet.

[Svar på **samrådsspørgsmål F** – effekt af omlægningen for de studerendes samlede studietid]

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

- Afslutningsvis vil jeg gerne adressere spørgsmål F om effekterne af reformen på de studerendes samlede studietid.
- Det er for tidligt at sige noget om, præcis hvor mange ugentlige undervisningstimer studerende vil få på de nye kandidatuddannelser.
- Hvilke uddannelser, der skal omlægges, og den konkrete tilrettelæggelse af uddannelser, er noget, der skal besluttes i tæt samarbejde med det kandidatudvalg, som jeg var inde på tidligere, og selvfølgelig også i forhold til arbejdsmarkedets behov.
- Vi kan dog sige, at det med reformen er regeringens ambition, at kvaliteten af uddannelserne skal løftes, fordi vi lægger op til at investere i blandt andet flere timer og mere vejledning.
- Konkret har regeringen en ambition om, at de studerende på de nye kandidatuddannelser på 1¼ studieår skal have 15 timers planlagt undervisning og vejledning om ugen.
- Tanken er, at studerende, der har meget få undervisningstimer, i mindre grad skal selvstudere og i højere skal have tæt kontakt med undervisere og medstuderende.
- Det er vigtigt at understrege, at tanken ikke er, at den samlede tid brugt på studiet skal stige, hvis man som studerende allerede bruger den forventede tid på studiet.
- Derfor bør der også fortsat være den samme tid til studiejob på et semester, sådan som der er i dag.

[Afrunding]

- Afslutningsvist så vil jeg gerne understrege, at vi med udspillet her jo bare tager det allerførste spadestik. Det sagde jeg også indledningsvist.
- Det er en stor ændring af universiteterne, vi lægger op til. Det vil skabe ringe i vandet. Og det vil have konsekvenser i mange led i resten af uddannelsessektoren.
- Det er jeg meget bevidst om. Og det er også en af grundene til, at vi jo fremlægger et samlet reformprogram, som skal forberede vores videregående uddannelser på fremtiden.
- Vi starter med universiteterne, men vi vil også se på, hvordan vi kan styrke de professions -og erhvervsrettede uddannelser. Og hvordan vi kan styrke rekrutteringen til professionsuddannelserne på velfærdsområdet.
- Det ved jeg også ligger spørgeren på sinde – i hvert fald det sidste.
- Vi har også et reformspor, der handler om, hvordan uddannelsessystemet i højere grad kan nedbryde barrierer og skabe sammenhæng for den enkelte.
- Og vi vil tage initiativ til, at der udarbejdes en samlet, langsigtet plan for det videregående uddannelses- og institutionslandskab.
- Jeg håber, at vi kan få en konstruktiv dialog om reformforslaget og hjælpes ad med at få belyst de elementer, der er.
- Og det er det her samråd jo et godt eksempel på, at der i hvert fald er villighed til. Og det gælder jo sådan set både i dag men også i de forhandlinger, som vi så småt har taget hul på.
- Og med det: Tak for ordet.